

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Episcopalis

Piasecki, Paweł

Coloniae Agrippinae, 1620

De Electione & electi potestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61608)

PRAXIS EPISCOPALIS
PAVLI PIASECII
V.I.D. PROTH. APOST. AR.
CHIDIACONI VAR-
SAVIENSIS,
PROEMIVM.

*De Electione seu provisione & electi seu pro-
visi potestate.*

1. **E**lectiones Capitulum libera sublatæ.
2. Ecclesia Cathedralis sunt reservata Sedi Apost.
3. Provisio Pape habet vim electionis & confirmationis.
4. Promouendi ad Episcopatus quomodo examinandi.
5. Electus seu nominatus habet ius ad rem non in re.
6. Electus ante confirmationem administrare non potest.
7. Electus confirmationem petere debet intra tres menses.
8. Litterarum expeditio an sit de essentia provisionis Pape, & quid de provisionibus inferiorum.
9. Provisus capiens possessionem beneficii, litteris non expeditis, quas poenas incurrat?
10. Provisus ab inferiore & capiens possessionem, litteris non expeditis non incurrit poenas Const. Iul. III.
11. Littere quando dicantur expeditæ.
12. Supplicatio signata non sufficit ad capiendam possessionem.
13. Supplicatio in iudicialibus an probet?
14. Breue ad capiendam possessionem beneficii quando concedatur.
15. Electus confirmatus potest ea que sunt iurisdictionis.
16. Electus confirmatus ante acceptam possessionem an possit beneficia conferre.
17. Electus debet esse ad minus Subdiaconus.
18. Indulgentiarum concessio sequitur Iurisdictionem.
19. Capitulum Sede vacante in quibus succedat.

A

20. Ele

20. Electus confirmatus antequam consecratur potest alteri Episcopo subdelegare ea quae sunt Ordinis Episcopalis.
21. Electus, confirmatus, intra tres menses debet consecrari.
22. Episcopus quomodo consecratur.
23. Beneficia promoti ad Episcopatum quando vacant.
24. Beneficia promoti ad Episcopatum nullatenensem an vacare dicantur.
25. Coadiutor ex quibus causis datur.
26. Coadiutor cum futura successione non potest dari nisi per Papam.
27. Coadiutoris potestas in quantum extendatur.
28. Apostolorum lumina quomodo visitare teneantur Episcopi.

DE potestate & officio Episcopi tractaturis, expedit de ipsius Canonico ingressu pauca praefari, hinc etenim tanquam est fonte quodam tota Episcopalis deriuatur autoritas. per tex. c. nosti de elect. & non nisi post electionem & confirmationem Canonice, inter sponsam Episcopum, & sponsam Ecclesiam, coniugium Spirituale contrahitur. c. inter corporalia. §. sicut autem. de translat. Nec immerito quidem, oportet enim ut pastor intret per ostium & non ipse sibi assumat honorem, sed vocetur tanquam Aaron. c. qualiter. tit. cit. de elect. Non ideo tamen vniuersam electionis materiam tractabimus, sed eam tantum, quae vsu nostrorum temporum obseruatur; libera etenim Capitulorum electionis amissa praerogatiua, omnes illae antiquae circa electionem difficultates euacuatae sunt, superfluumque de illis disputare dicit Vgonius in suo tract. de concilijs. in praesud. c. 7. de his tamen qui volet videre potest. Summistas, & praecipue Host. in Sum. tit. de elect. Hodie autem omnes Ecclesiae Cathedralis & Metropolitanae reseruatae sunt dispositioni Sedis Apostolicae per secundam Regulam Cancellariae, quam infra cum de collatione Beneficiorum tra-

ctandum erit, referemus. Itaque de huiusmodi dignitatibus, solus Romanus Pont. absq; aliquo prauius actu electionis prouidet, nisi aliquibus speciali priuilegio ius ad eas eligendi, vel nominandi concesserit. Et prouiso à Papa hoc modo facta, habet vim electionis, & confirmationis. iuxta not. per Abb. in c. cum in cunctis. §. cum vero. na. 3. de elect. et. in. c. cum olim de caus. poss. & propr. Felin. in c. eam. de rescript. factiq; ad hoc. gl. in c. i. v. prouisionem. de elect. in. 6. Quoad indagandam autem personae promouendae sufficientiam, mores, doctrinam, & seruandum in examine & confirmatione modum, salubriter prouidit Conc. Trid. sess. 22. cap. 2. & sess. 24. cap. 1. de ref. cuius ordinationem deinde Gregorius XI V. renouauit, & in multis ampliauit, ut in eius Bulla quae sequitur.

ONus Apostolicae seruitutis, ad quod nuper nos dignatio Diuina prouexit, assidue admonet in eam potissimum curam nobis esse Pastoralis sollicitudine incumbendum, ut quae à Sacris Oecumenicisq; concilijs, pro communi totius Christiani populi salute, pie, prudenterq; statuta sunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur, ea praesertim quae ad bonos idoneosq; Pastores Cathedralibus & superioribus Ecclesijs gubernandis proficiendos pertinent, nam si in quibus-

quibusuis Ecclesia gradibus & ministris, curandum est tales eligi, qui religione & sanctitate fideles adificent, multo certe magis elaborandum est, ne in eius electione erreretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquam seruo fideli & prudenti totius familia cura traditur, qui ad omnem virtutem & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet, cum certum sit gregis salutem magnopere pendere ex boni Pastoris praestanti vita, & doctrina. Sanè Venerabiles Patres, qui ex toto terrarum orbe ad Sacrum generale Tridentinum Concilium, à Summis Pontificibus praedecessoribus nostris euocati, magna frequentia conueniunt, cum in alijs rebus multis, praclarum studium ad corrigendos deprauatos mores & collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tum in eo potissimum insigni zelo, magnaque cum laude laborarunt, ut rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus, diu multumque versati Ecclesiarum Cathedralibus praesicerentur. Nos igitur qui cum in minoribus constituti Cremonen. Ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum sanctis & egregijs illis patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reuersi magno semper desiderio flagrauimus, ut tam salubria generalis Concilij decreta executioni debita mandarentur, atque ut id fieret pro virili parte curauimus. Multo nunc magis cum disponente Domino omnium Ecclesiarum cura & sollicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, ut Pastores in praesentibus Ecclesias, qui opus suum & ministerium impleant, & de o-

uiam salute nos in Domino letificent. Alud autem in hoc saluberrimo & pernecessario negotio quod est de Episcopis eligendis & praeficiendis videtur esse praecipuum, ut instructio, examen, & inquisitio, de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum, tam accuratè, fideliter, ac serio instituat, ut omnis fallacia fucò semoto, cerè considerare valeamus, tales à nobis Christi gregi pascendo esse praepositos, quales tantumonus, Angelicis videlicet humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro iisdem ouibus redimendis propria vita ac sanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minimè defuit, cum statuerit, ac mandauerit, ut in Prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, praescriberetur quibusque locis, & prouincijs, propria examinis seu inquisitionis aut instructionis faciendae forma Romani Pontificis arbitrio approbanda, quae magis eiusdem locis utilis, atque oportuna esse videretur. Verum neque id haecenus nisi à paucissimis factum est, neque spes est, nisi longissimo temporis spatio, ut ab omnibus fiat atque interim dum certa examinis suae inquisitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam utilibus Concilij generalibus decretis sperari posse videbatur, & experientia ipsa docuit, per tot annos à publicatione Concilij praedicti elapsos, quid in vnaquaque Prouincia opus sit, quidue possit fieri. Habita igitur cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, & assensu praesenti nostra perpetuo valitura

constitutione decernimus, vt cum extra Rom. Curiam examen, instructio, siue inquisitio facienda erit, nemo omnino cuiuscunq. status, gradus, conditionisue fuerit, inquisitionem predictam sibi arrogare praesumat, sed integrum hoc negotium ijs, qui à predicto Trident. Conc. designantur, Apostolica videlicet Sedis Legatis, seu Nuncijs Prouinciarum, aut eius de quo inquisitio fit ordinario, eorum deficiente, Ordinarijs vicinioribus relinquatur, nisi iustis de causis nobis aut pro tempore existenti Rom. Pontifici, per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoq. committendum esse visum fuerit. Quod si forte aliquis predictorum consanguinitate aut affinitate vsque ad tertium gradum inclusiuè promouendum contingeret, vt omnis suspicio carnalis affectus à tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum qui proxime sequitur, hoc est, si Legatus excludendus erit ad Nuncium si Nuncius ad Ordinarium, si Ordinarium ad viciniorum Ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia verò hac functio spectet vel ad eos Cardinales, qui à nobis vel pro tempore existente Rom. Pont. deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, seu Regnorum apud nos & Sedem Apostolicam Protectores in quibus Ecclesia ipsa consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quod si de Episcopo vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui & iusta causa transferendo agatur, hoc munus deficientibus Legato vel Nuncio Apostolico eius Prouinciae, aut Regni vbi Eccle-

sia ipsa à qua transfertur sita erit, ad Metropolitanum si Episcopus, ad Suffraganeum verò antiquiorem residentem si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia sacrum Conc. Trident. non sine magna ratione eminentes personas, & quae negotij magnitudinem probe intelligerent ad hoc officium nominauit, declaramus & statuimus tam Legatos siue Nuncios, quam Ordinarios vel alios ab hac sancta Sede fortè delegandos, non per Auditores aut Vicarios aliosue Ministros, sed per se ipsos inquirendi munus exercere debere, quamuis ab huiusmodi personis, alijsq. viris peritis adiuuari possint. & si Prelatus inquirens per se non possit ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquem, vt legitimos natales, vel etatem, aut aliquid eiusmodi, licebit ei articulum illum alteri persona in dignitate Ecclesiastica constituta subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem. Quod si fortè contingat aliquem supradictorum legitime impediri, vt per se hoc munus praestare non possit, ad alios ea cura transferatur qui sunt ab eodem Conc. Trid. ad hoc officium designati, vt supradictum est de ijs qui ob consanguinitatem vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hac vt mens eiusdem Sacri Conc. rectè ac fideliter debita executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac statuimus non esse in vita ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportet, vt Prelatus qui munus inquirendi suscepit articulos

titulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos vocet atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum ac fidele testimonium daturus esse existimet. Verum ut inquisitio predicta facilius ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit si Pralatus qui inquisitionem facturus est, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet (schedulam in qua sint ordinate descripta, nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, etas, ordo gradus, professio, functio, si quam is forte exercuit; loca, in quibus aut Theologia, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit; denique amici ac familiares, qui tam ipsum quam parentes eius intimè norint. Quod si promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipsius etas, gradus, dignitas, sacri Ordines, functio, officia, muneraq, aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum ac processui inferendum erit, modo documentum publicum seu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum censimus ac expressè prohibemus, ne ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Ecclesiam quilibet homines admitantur, sed viri tantum graues, p̄j, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium afferre valeant, ac vt supra diximus sincerum ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati ac nimium familiares, quam inimici atque amuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi Pralatus qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsum ac sigillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tam iuramenti vim,

tum periurij grauitatem, eosdem etiam seridè & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium quorum vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera in causa erūt, vt homines indigni vel minus idonei eiusmodi Ecclesijs preficiantur. Diligenter etiam testiū qualitates cognoscere studebit, ac potissimū quā sint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrum ex affectu an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam vt quoad eius fieri poterit, omnia & singula qua ad predictā inquisitionem facere videbuntur per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum qua in generalium Synodorum decretis alijsq, Canonicis Sanctionibus continentur probè cognita esse debeant, ijs quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt natum esse ex legitimo matrimonio atque ex Parentibus Catholicis, annum trigessimum iam expleuisse, sacris Ordinibus, saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut Licentiae in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiae testimonium obtinuisse quoad alios docendos idoneus esse declaretur; adhuc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum; item fide, puritate, innocentia, vita prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina denique praeclarum esse, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & saepè contingit vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus vt de eorum etiam

doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus aut Licentia titulis & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academicis testimonium habuerunt, quod idonei essent ad alios docendos, nisi forte aliquorum insignis doctrina ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita verò inquisitio faciendā erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologia vel iuri Canonico promouendus operam dederit, cognoscatur. Et quoniam in quibusdam Prouincijs nulla sunt studia generalia, neque vlla publica schola, vsus habet vt qui studijs operam nauant, vllis Doctoratus aut Licentia insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium & Sacra Theologia vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologia vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quae populum Christianum scire oportet, ac muneri sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes praeterea deponant se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quod praedictos promouendos specimen suae doctrinae publicè vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subreperere possit in eo quod idem Tridentinum Conc. statuit, vt regulares à suis Superioribus sufficientis doctrinae testimonium habeant. Declaramus nomine Superiorum eos duntaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis superiorem agnoscunt, siue y cuiusvis Ordinis Abbates, magistri, aut ministri, aut Praepositi generales, aut quorumlibet congregationum praesidentes, siue

definitores, aut visitatores, Capitulum generale representantes, siue alij quocunque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij seu Commissarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant. Et nihilominus praeter Superiorum testimonium, quia fidem facient eiusmodi regulares ad alios docendum idoneos esse, volumus ea seruari quae de ijs diximus, qui publicum suae doctrinae ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet serio inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studijs fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, nec non informationem de statu Ecclesiae alijsq; necessarijs rebus, quae pariter coram superius expressis Praelatis iuxta eiusdem Concilij decreta fieri debet, professio fidei Catholica à promouendo faciendā erit, quā quidem ab eo duntaxat recipiendā esse declaramus, ad quē inquisitio pertinebit; nisi forte qui professionē emissurus est, à Praelato inquirente longè distet, tūc enim is Praelatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debet, cui promouendus vicinior erit: quod idem intelligatur de informatione de statu Ecclesiae accipiendā, si quando contingeret vt in alia Prouincia siue Regno esset Ecclesia, in alio promouendus. Recipiet autem Praelatus professionem promouendi praesente Notario publico ac testibus, atque eam à se admissam ac receptā propriae manus subscriptione testabitur. Is quoque qui eiusmodi professionem fecerit,

cerit,

erit, in eo loco vbi proprium nomen proficentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Denique his peractis Notarius publico instrumento fidem faciet de professione predicta adhibitis testibus vt praefertur. vbi verò totum examen seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio ac professione fidei emissa, ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quamprimum clausa & obfignata in forma authentica transmittenda erit. In qua re obseruari volumus vt professio fidei hysdem omnino verbis descripta sit, quae in ea forma continentur quam fel. rec. Pius Papa IV. praedecessor noster statuit obseruandam, & vt Praelatus qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per litteras separatas, simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis eorumq; dictis, & scripturis productis, suo iudicio habenda sit. simul etiam quid de promouendo ipse sentiat. processus autem sic formati, & ad Curiam transmissi, à Cardinale cui promouendi munus incumbit, & à tribus prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilij predicti subscribentur & expedientur. Volumus autem vt Cardinalis relator moneat promouendum si praesens in Curia fuerit, vt iuxta Concil. Lateranense nouissimè celebratum, omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegij adeat, antequam Ecclesiam proponat vt qua à referente Collega sint audituri, occulta fide quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hac

porrò omnia quae de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus & decernimus, qui nominati, praesentati, aut electi fuerint ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Praepositatus, Monasteriorum regimina, aut alias Regularium cuiusuis Ordinis, aut etiam secularium praefecturas, de quibus consistorialiter prouideri contigerit, atque eos praesertim quibus praeter curam & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumq; Regularium vel secularium annexa est in populum iurisdictio spiritualis vel temporalis: excepta tamen etate circa quam nihil innouamus: Quo verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuant, vt personae promouenda ad Regulares dignitates Doctoratus, siue Licentiae gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen aequum sit vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus & statuimus, vt praelati qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiosè ac diligenter inquirent super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum & formam superius praescriptam, vt nos & pro tempore Romani Pontifices habita de illis vera informatione per processum qui ab inquirente transmittetur, certò statuere ac iudicare possimus, an persona promouenda verè sit talis, qualem dignitas illa ad quam promouenda est exigit, & requirit. Hortamur verò in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna charitate moneamus eos omnes qui ab hac sancta Sede nominandi, praesentandi, vel etiam eligendi

gendi futuros Episcopos, vel Abbates ius habent, ut serio apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium ex quo salus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, atq; permulta & maxima bona dependent. Illud etiam sæpè & sæpius ad mentem reuocent quod Sancta Trid. Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesia gubernanda idoneos promoueri studeant, eosq; alienis peccatis cõmunicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores & Ecclesia magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis verò presentandis, vel eligendis ad Regulares dignitates, præter ea quæ superius obseruanda esse declarauimus, illud quoque Paternis his nostris adhortationibus & monitionibus adijciendum censuimus, ut nominationis, presentationis, vel electionis ius habentes, eos deligere studeant, atq; omnino contentur, qui non modo eundem ordinem sint ante professi, sed in eodem etiam satis diu laudabiliter versati. neque enim decet ut Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui prius non didicerint Superioribus obedire. Eos deniq; qui vel examinando & inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re præstabunt serio admonemus, ut ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, ut à Deo & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc

paginam nostra prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Dat. Roma in monte Quirinali. Anno Incarnationis Domini 1591. prima Maij, Pont. nostri anno primo.

Nominatus autem vel electus ad huiusmodi dignitates, acquirit ipsa nominatione vel electione ius ad rem sed non in re. Innoc. in c. cum venissent. de restit. in integ. Abb. in c. cum Bertoldus. nu. 12. de re. iud. Dec. in c. postquam nu. 10. de elect. Bell. am. decis. 167. Sarn. Reg. 1. de. iur. quas. non tollen. col. 13. Rot. decis. 489. incip. cum ad Capitulum. in no. Vade antequam à Papa fuerit confirmatus, in administratione spiritualium vel temporalium Ecclesiæ ad quam assumitur, neque titulo procuracionis, vel Oeconomi, nec in toto, nec in aliqua parte ingerere sese debet, alioquin ius acquisitum per nominationem vel electionem amittet ipso facto, & amplius non posset eligi ad eam Ecclesiam. c. nosti. c. qualiter de elect. c. auaritia eo tit. in 6. Tenetur itaque intra vnum mensem à die habitæ notitiæ, vel dati consensus nominationi vel electioni, in persona, vel legitime impeditus per procuratorẽ, pro confirmatione obtinenda ad sedem Apostolicam iter arripere, alioquin amitteret ius quæsitum ex electione, nisi causam rationabilem diuturnioris moræ habuerit. c. cupientes. lo. cit. in 6.

Et quidem in scripto confirmationis suæ testimonium à sede Apostolica obtinere debet: nam licet solo verbo Papæ compleatur gratia. c. institutionis 25. q. 2. Clem.

Clem. vlt. iun gl. v. verbo. de sepult. Gem. in. Ioan. Andr. in proem. 6. Cassad. decis. 4. nu. 2. de caus. pos. Et postquam Papa nominauit aliquem in Episcopum, statim ille efficiatur Episcopus. Dec. in. Rub. de const. in l. lect. nu. 38. communemque, hanc esse opinionem testatur Mascard. de prob. conclus. 843. nu. 20. Licet item signata supplicatione sit in pronis acquiratur titulus. Sarn. de insir. resig. q. 31. ita quod etiam possit resignare tale beneficiu, vt multis probat Paris. de resig. lib. 2. q. 24. eamē quo ad exercitiu gratie, requiritur necessario expeditio litterarum. arg. tex. c. super eo. 2. de appell. Ioan. Andr. in c. eam te. de rescrip. Mandos. in Reg. de non iudican. iux. for. suppl. q. 17. Lap. alleg. 81. nu. 6. Ioan. Mohed. decis. 203. alius 3. de rescrip. Vel contrarium procedit de iure communis, non autem de stylo curie quo ad probandam gratiam. Card. in proem. Clem. Aemil. Ver. al. decis. 175. p. 2. Mascard. lo. cit. nu. 10. vnde etiam gratia Papae ante confectionem litterarum, dicitur informis & imperfecta, sed demum per confectionem litterarum perficitur. cit. Mohed. decis. 189. alius 28. de renunc. Bellam. decis. 432. Cas. de Grass. decis. 47. alius 1. de prob. nu. 5. Paris. cit. de resig. lib. 8. q. 2. vbi & rationes colligit propter quas hoc induxit stylus curie. a. nu. 12. & limitat quo ad inferiores Papa, vt nimirum illoru gratia possint probari per testes, vt Mascard. lo. cit. non autem gratia Papae: hocque receptum esse stylo curie deducit nu. 23. idem Paris. lo. cit.

Hinc est quod si prouisus absque litteris huiusmodi beneficii sui possessionem apprehenderet, non faceret fructus suos, & eo ipso amitteret ius in illo beneficio: recipientes autem eum sine litteris ad possessionem beneficii, efficerentur suspensi a suis beneficijs, nec pos-

sent absolui a tali suspensione nisi a solo Papa. extrauag. in iuncta. de elect. comm. quam extrauag. postmodum lul. III. innouauit & ampliauit constitutione sua, quam utilitati communi hic inferendam volumus, vt sequitur:

Sanctissimus in Christo Pater & Dominus noster Dominus Iulius, Diuina prouidentia PP. III. cui nuper innotuit quod licet alias fe. re. Gregor. X. in generali Conc. Lugdun. sua generali constitutione sanciuerit, quod nullus extunc de cetero administrationem dignitatis ad quam electus esset, priusquam celebrata de ipso electio confirmaretur, sub economatus vel procurationis nomine, aut alio de nouo quasito colore in spiritualibus vel temporalibus per se vel per alium pro parte, vel in totum gerere vel recipere, aut illis se immiscere presumeret, omnes illos qui secus fecissent, iure si quod illi per electionem quasitum foret, decernens eo ipso priuatos: & piame. Bonifac. VIII. etiam sua perpetua ualitura constitutione sanciuerit, vt Episcopi, & alij Pralati superiores, nec non Abbates, Priores & ceteri monasteriorum regimina exercentes, quocumque nomine censerentur, qui apud sedem Apostolicam promouerentur, aut confirmationis, consecrationis vel benedictionis munus reciperent; ad commissas eis Ecclesias & Monasteria dictae sedis litteris, eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem huiusmodi continentibus, non confectis, accedere, vel bonorum ecclesiasticorum administrationem accipere non presumerent, nullique eos absque dictarum litterarum ostensione reciperent, aut eis parerent,

B reren,

rerent, vel intenderent; quod si forte contra praesumptum fuisset, quod per Episcopos, Praelatos, Abbates, Priores, & alios monasteriorum regimina exercentes praedictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim eisdem Episcopi, vel Praelati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes, de Ecclesiarum vel monasteriorum eorundem prouentibus perciperent. Et f. me. Paul. III. Rom. Pont. praedeceß. noster quibuscumq; tabellionibus publicis sub excommunicationis latae sententiae poena inhibuerit, ne extunc de cetero, de transumptis supplicationum praeterquam habentium clausulam, quod earum sola signatura sufficeret, ac decreto & concessione litterarum seu mandatorum possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum vigore supplicationum huiusmodi apprehendi, rogari deberent, neue illa scribere, vel subscribere, aut quouis modo authenticare vel partibus tradere praesumerent; volens & Apostolica auctoritate statuens inter cetera, quod partes transumptis, seu litteris, aut mandatis huiusmodi ex tunc deinceps vtentes, ac illorum praesertim possessionem huiusmodi apprehendentes, fructus quos ex illis pro tempore perciperent, suos non facerent, quin imo ad beneficia in eisdem transumptis, & litteris ac mandatis expressa efficerentur ipso facto perpetuo inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in retro, foro tenerentur. Decernentes sic iudicari debere, ac irritum, &c. Et successiue sanctitas sua attendens, quod ante consecutionem litterarum gratia Apostolica est informis, inter alia voluerit,

statuerit & ordinauerit quod iudices in Rom. Curia, vel extra pro tempore existentes, etiam si essent S. R. E. Cardinales, vel causarum Palatii Apostolici auditores, aut quicumque alij, non iuxta supplicationum super impetratione signatarum tenores & formas iudicare deberent, etiam decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuersi Episcopi & alij Praelati superiores & Abbates litteris super dispensatione retinendi beneficia, per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, per praedictam Sedem pro tempore concessis, minimè consecuti beneficia per eos obtenta praedicta retinere, & diuersa alia persona Ecclesiastica possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum eui dicta auctoritate conferri, seu commendari, vel in eorum fauore vniri, aut alias disponi consueta, litteris Apostolicis desuper non expedita apprehendere praesumunt, inhabilitate & alias poenas in sanctionibus & inhibitione, ac voluntate, & statuto praedicti contentis, damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum. Volens periculum animarum huiusmodi occurrere, Sanctiones & inhibitionem ac voluntatem, & statutum huiusmodi, quorum tenores Sanctitas sua, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit expressis, approbans, inuans, ac perpetuo obseruari debere discernens, & sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quacunque quomodocumq; qualificata ampliatis, & extendens, hac sua in perpetuum valitura constitutione statuit, & ordinauit, quod oēs & singula persona Ecclesiastica, tam saeculares quam quoruncumque ordinum Regula-

ves, cuiusvis status, gradus, ordinis vel conditionis existant, etiamsi Episcopali vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate praeferantur, quod de cetero luteris super dispensationem retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, eis per sedem eandem pro tempore concessis minimè confectis, beneficia ipsa retinere, aut possessionem alicuius seu aliquorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, vel sine cura, secularium, vel quorumvis ordinum regularium quaecunque & qualitercunque qualificatorum, eis dicta auctoritate Apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum fauorem ac commodum vniri seu alias disponi, concessionem litteris Apostolicis super collatione seu commenda, aut vnione seu alia dispositione huiusmodi non expeditis, per se vel alium seu alios eius nomine etiam supplicationum seu sumptorum vel transumptorum huiusmodi aut collationum eis postmodum de ipsis beneficijs tanquam etiam tunc certo modo in supplicatione expresso vacantibus ordinaria vel alia quavis auctoritate factarum pretextu, apprehendere praesumpserint, aut per alios apprehensam ratam & gratam habuerint, ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri & nudi detentores, ac violenti sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem vt praefertur teneantur & obligati existant; constitutiones seu dicta Cancellaria regulae de annuali & triennali possessore, in illis locum non habeant, nec eisdem detentori-

bis & intrusis in aliquo suffragentur, quin imò beneficia per eos tempore promotionis suae aut eorum electionis, confirmationis, obtenta litteris super dispensatione ea retinendi sibi concessa non expeditis retinentes, aut possessionem beneficiorum luteris Apostolicis super illis non confectis, apprehendentes, seu per alios apprehensam ratam & gratam habentes, beneficia sic retenta aut apprehensa & omne ius quod in illis vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant, illisque & illo priuari ac ad illa de cetero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa vltius & pretextu noui tituli aut nouae commende vel vnionis seu alterius dispositionis etiam auctoritate Apostolica facta assequi valeant, sed beneficia ipsa tanquam de iure & facto vacantia alijs conferri seu commendari & per quosvis tam ab eorū ordinarijs collatoribus quam à sede praedicta liberè impetrari possint. Et si beneficia ipsa litigiosa fuerint, colligantes in omni iure & ad omne ius quod beneficia retinentibus aut possessionem apprehendentibus huiusmodi, in eisdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competeat aut competere poterat, eo ipso absq; iuris aut hominis ministerio surrogentur, & surrogati esse censeantur, ac in eorum fauorem causa desuper pendens aduocata & lis extincta fuisse & similiter esse censeantur. Quodque de cetero supplicationes etiam manu nostra & motu proprio signata, nisi habuerint clausulam quod earum sola signatura sufficiat, nullam aliam quam pro litterarum super illis confectioe fidem aut probationem faciant seu praestent, nec vlla eis in aliquo alio

casu fides adhibeatur, & adhiberi possit. Decernentes sic & non aliter tam in eadē Curia quā extra eam, & in partibus per quoscunq; Indices ac commissarios quavis etiā Apostolica auctoritate predicta fungentes, etiā causarū Palatij huiusmodi auditores & ipsius R. E. Card. in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate & facultate iudicari & desiniri debere, ac irritum, &c. Placet. publicetur.

LECTA ET PUBLICATA ROMAE in Cancell. Apost. Anno Incarn. Dom.

1553. die 17 May Pont. an. 4.

IN qua constitutione illud singulare considerandum est, quod per illam prohibitio de non apprehendenda possessione beneficiorū litteris non expeditis extenditur ad quavis etiam inferiora beneficia per Papam collata, non tamen extenditur ad collationes inferiorum, iuxta notat. gl. in cit. extrauag. in unctis. non presumant. Debent itaque expediti litteræ seu Bullæ super promotione vel cōfirmatione. Quæ litteræ expeditæ habentur loco tituli. Staphil. de litt. grat. in princ. nu. 17. Et expeditæ dicuntur cum sunt plumbatæ seu bullatæ. c. licet. de crim. fals. Rebuff. in prax. tit. Bullæ noua declar. & fuisse resolutum in Rot. in vna Salamant. coram Crescentio de mense Nouemb. Anno 1539. testatur Paris de resig. lib. 8. q. 2. nu. 18. Earundem litterarum vigore capitur beneficij possessio, quæ acceptio possessionis quam efficaciam habeat, videri potest Innoc. in c. in litteris. de resig. spol. & an sit de substantia potestatis administrandi, vel de solemnitate, docet Abb. in c. transmissam. nu. 3. de elect. Supplicatio autem sola licet signata, non sufficit ad apprehendendam possessionem, quin imò

capiens possessionem ex sola supplicatione signata litteris non expeditis, dicitur intrusus, poenasque præinsertæ constitutionis Iul. III. incurrit. Barsat. conf. 393. nu. 21. Mandos. in Reg. de non iudican. iux. for. suppl. q. 4. nu. 2. Rebuff. in Reg. 34. Canc. Bellamer. decis. 110. decis. 746. Et quidem in tantū supplicatio signata non sufficit ad possidendum beneficium vt ne quidem in iudicialibus aliquid probet. Sarnen. de non iudican. iux. for. suppl. q. 1. Vnde nec sumptum de registro supplicationum quicquam valet in iudicijs, cum alioquin sumptum de registro Bullarum faciat plenam fidem. Bellamer. decis. 252. & 627. estque hic vsus in viridi obseruantia, ita vt plures allegationes huc congerere superuacaneum sit, cum contrarium in disputatione contendentibus abunde satisfiat, si respondeatur, de iure antiquo veram esse contrariam sententiam, sed post Const. Iul. III. supra relatam teneri contrarium. Vel etiam concedi potest quo ad Gallos, quibus sola supplicatio sufficit sine expeditione litterarum. Nau. conf. 32. de temp. ord. in antiq. Reb. in prax. p. 2. de rescript. etiam & perinde valere. nu. 50. Non solum tamen vigore litterarum expeditarum capitur beneficij possessio, sed quandoque ex causa, ne videlicet Ecclesia vacans patiatur propter moram quæ intercurrit in expeditione Bullarum, post propositionem Ecclesie vacantis in consistorio, solet concedi breue ad capiendam possessionem antequam Bullæ expediantur. Staphil. de rescript. in for. breuis. tit. 2. nu. 3. Vel si capienda sit possessio nomine Cameræ, vt in beneficijs litigiosis: solet enim tum ad capiendam possessionem dari breue quod succedit loco litterarum expeditarum. Put. decis. 105. lib. 1. Sarnen. in tract. breuium. nu. 14. Lancelot. de at-

sent.

tent. 2 p. c. 4. nu. 394. estque praxis Curie vstratissima.

Accepta verò possessione siue vigore breuis, siue vigore bullarum, plenum ius in beneficio competit confirmato, & liberè administrare potest, licet nondum fuerit consecratus, præsertim ea omnia exercere potest quæ concernunt potestatem iurisdictionis Episcopalis, vt iudicare, excommunicare, beneficia conferre, instituire, destituere. *c. transmissam. de elect. iun. gl. v. de talibus.*

An autem possit confirmatus litteris expeditis sed nondum apprehensa possessione conferre beneficia vel instituire, videri potest *Gem. in. c. si electionem. nu. 6. de elect. in 6. Souar. Var. ref. lib. 3. c. 16. nu. 1. Rebuff. in prax. tit. de Sim. in resig. a nu. 25. Rot. decis. 182. nu. 6. p. 2. diuers.* vbi tenet affirmatiue, & testatur de communi. *Abb. verò. ut. c. transmissam. nu. 3.* vbi dicit attendendam in talibus consuetudinem.

Potest item confirmatus necdum consecratus accepta possessione dispensare in casibus in quibus Episcopus dispensat, dispensare enim est iurisdictionis. *Abb. in. c. cum olim. vers. octauo dubitatur. de maior. & obed. & in. c. at si Cleric. §. de adulterys. nu. 16. de iudic. Dec. ib. nu. 150.* Imò electus cum de necessitate non teneatur esse Sacerdos, sed tantum Subdiaconus. *c. à multis. de ac. & qual. §. fin. Abb. ib. & in. c. dudum. nu. 12. de elect. & in. c. vn. de Cler. per salt. prom.* tamen confirmatus etiam si nondum fuerit Sacerdos, ea omnia quæ pertinent ad iurisdictionem exercere potest: ad exercitium enim iurisdictionis non requiritur sacerdotium. *Abb. in. cit. c. transmissam. nu. 2.* vnde & indulgentias concedere potest, concessio enim indulgentiarum sequitur quoque iurisdictionem. *S. Thom. 3. sent. 20. dist.*

q. 4. art. 2. Abb. in. c. suffraganeis. de elect. Card. in Clem. 2. q. 3. de pœnit. & remis. Sum. Silu. & Arntsch. v. indulgentia. nu. 13. & 14. DD. in. c. accedentibus. de excess. prat. Cautius tamen facit si abstineat à concessione indulgentiarum, vt notat *Hofst. in sum. de remis. §. quis possit. vers. sed nunquid.* Capitulum autem sede vacante seu eius Vicarius, licet ea omnia possit quæ sunt iurisdictionis Episcopalis tam in spiritualibus quàm in temporalibus. *c. vn. de maior. & obed. in. 6. c. cum olim. extr. eo. tit. Abb. Felin. ib. & latè Pauin. de potest. cap. sed. vac. p. 1. q. 2.* ita vt etiam ea quæ sunt ordinis Episcopalis, si non per se, saltem per externos Episcopos exerceri possit, concedendo nimirum illis exercitium Pontificalium, seu aduocando illos ad conficiendum Chrisma, ad consecrationem Ecclesiarum, altarium, calicum, virginum, & similia. *c. cum nullus. §. Episcopo. de temp. ord. in 6. Archid. Dom. Gem. ib. Abb. in. c. his quæ. nu. 3. eo. tit. Pauin. lo. cit. q. 3.* indulgentias tamen concedere non potest, ex communi DD. sententia, de qua attestatur *Card. lo. cit.* quia nimirum iurisdictionis concedendi indulgentias concessa est dignitati Episcopali. *c. accedentibus. de excess. prat.* in his autem quæ concessa sunt dignitati Episcopali non succedit Capitulum sede vacante. *Card. loc. cit.* Sicut etiã non succedit in illis quæ cõperunt Episcopo iure speciali. *Abb. in. c. cum olim. de maior. & obed. & communiter DD. ib.* neque in illis quæ Episcopo competunt ex privilegio, vt enumerantur *c. fin. de pœnit. & remis. c. quod nonnullis. de priuileg. c. fin. eo. tit. in 6.* Neque in illis quæ ipsi expressè prohibentur, vt in litigijs deducendo iura Episcopi in iudicio etiam defendendo. *Abb. in. c. 1. nu. 4. ne sed. vac. Felin. in. c. his quæ. nu. 2. de maior. & obed. & con.*

40. à nu. 3. *Pauin. lo. cit. q. 9. p. 2.* nisi sit defendenda iurisdicção in qua succedit plene Capitulum. *Rot. decis. 1. nu. 12. p. 2. diuers.* Neq; succedit in illis quæ Episcopo competere ex delegatione. *c. pastoralis. S. præterea de off. ord. Abb. lo. sup. cit. Felin. in c. eam te. de rescript. Card. in Clem. attendentes. de stat. Monach. Rom. cons. 406 & cons. 606. Pauin. lo. sup. cit. q. 10.* Imò non succedit in omniibus ferè quæ sunt gratuita aut voluntaria, sed in illis dumtaxat quæ sunt necessariæ iurisdicçãois: vnde non succedit in beneficiorum collatione pertinente ad Episcopum. *c. illa deuotionis ne sed. vac. c. vn. eo. tit. in 6. gl. communiter recepta. in. c. his qua. v. pro bono pacis. de maior. & obed. licet succedat in instituendis presentatis per Patronos, quia nimirum hoc est necessitatis. Abb. in. c. cum olim. cit. Pauin. lo. cit. p. 2. q. 5.*

20. Vterius dicendum quod electus confirmatus antequam consecratur licet nõ possit exercere ea quæ sunt ordinis Episcopalis, potest tamen alteri Episcopo eadem committere, per ea quæ dicit *Abb. in. cit. c. suffraganeis. nu. 1. Host. in sum. tit. de elect. vers. Tu dic. sub. nu. 20.*

21. Dummodo tamen ipsemet intra tres menses faciat se consecrari. *c. quoniam. dist. 100.* alioquin enim teneretur ad fructuũ perceptorũ restitutione: & si infra alios tres menses negligeret suscipere consecrationem, ipso iure esset priuatus Ecclesia sua. *Conc. Trid. sess. 23. c. 2. de ref.*

22. Consecratur autem a tribus Episcopis, duobus codicem Euangeliorum super caput ipsius tenentibus, & manus ipsi imponentibus, tertio autem benedictione super ipsum fundente. *c. Episcopus. 23. dist. vngitur Chrismate in capite & in manibus dum consecratur. c. cum venisset. de sacr. vnct. & non nisi die Dominico consecrari debet. c. ordinati-*

ones. 75. dist. Abb. in c. cum sis. de consecr. Eccl. nu. 2. Aliæ quoque ceremoniæ mysteriorum plenissimæ adhibentur circa huiusmodi consecratione, quæ in Pontificali Rom. videri possunt, & qui vollet apud Stanislaum Socolouium qui sacrarum scripturarum & Doctorum auctoritatibus admodum eruditissimè explicauit, edito de consecratione Episcopi elegantissimo libello.

23. Sequuta consecratione, vacant ipso iure omnia beneficia consecrati prius possessa, & liberè conferri possunt. *c. cū in cunctis. de elect. Innoc. Host. Abb. ib. & esse communem hanc sententiam testatur Alphons. Hoied. in tract. de incom. benef. p. 1. c. 4. Gig. de pens. q. 56. nu. 3.* vbi dicit vacare tum quæuis beneficia etiam pensiones, hoc idem *Caput Aquen. decis. 303. 400. 401. p. 2.* vbi attestatur de communi. Imò etiam non sequuta consecratione, dummodo labantur tres menses, vacant beneficia. *Abb. in. c. cum in cunctis. S. cum verò. à nu. 7. de elect.* vbi limitat de non promoti intra tres menses ex dispensatione Papæ. *Pauin. lo. cit. q. 9. Rot. decis. 575. in antiq.* Si etiã consecratur Episcopus necdum elapsis tribus mensibus, vacant ipsius beneficia, si habuerit liberam administrationem sui Episcopatus, alioquin si non habuerit administrationem, seu liberam possessionem, nec per ipsum steterit quominus eam habuerit, non censerentur vacare priora beneficia, ad vacationem enim beneficiorum vtrumque requiritur, & consecratio & pacifica possessio. *c. si qui Episcopi. 92. dist. Innoc. in. cit. c. cū in cunctis. Staphil. de vaca. per promot. nu. 2.* ita quod etiam elapsi fuerint tres menses, non vacant tamè beneficia, nisi habuerit promotus bonorũ administratione. *Innoc. 10. cit.* Et licet de stylo Rom. Curiz, statim vt in consistorio quis est renuncia-

us in Episcopum, soleant conferri ipsius beneficia tanquam vacantia, non expectata consecratione, de quo stylo attestatur Ioan. Andr. in Clem. 1. vt lit. pend. Gg. de pens. q. 56. nu. 3. Mandos. in Reg. 1. Canc. q. 15. & in Reg. de vac. per promot. q. 4. n. 4. Cassad. decis. 2. de constit. Hoted. lo. sup. cit. nu. 14. tamē illa collatio non dicitur habere effectum, nisi subsequuta possessione, verē enim illa beneficia non dicuntur vacare, nisi habita possessione. Abb. in. cit. c. cum in cunctis. §. cum verō. nu. 3. & fuisse de cōsuetudine in Rota, refert Caput Aq. decis. 401. p. 2.

24. Non vacant etiam beneficia ipso iure promoti ad Episcopatum in partibus infidelium, seu nullatenensem: maxima enim est differentia inter istum Episcopum nullatenensem, & alios. Felin. in. c. postulasti. de rescript. Sarn. de ann. q. 47. Burs. conf. 357. lib. 4. namque iste non potest assequi possessionem sui Episcopatus, nec potest dici esse in mora, cum non stet per ipsum quominus eam assequatur. Mandos. lo. cit. Hoted. lo. cit. in fin. Paris. de resig. lib. 3. q. 1. nu. 89.

25. Hoc idem dicendum videtur de promoti ad Episcopatum viuentē alio, vt cum quis alicui Episcopo datur in Coadiutorem cum futura successione. c. non autem. c. petisti. 7. q. 1. quod licet sit verum multis iuribus. vt. c. Episcopi. c. plerique. 8. q. 1. & à Conc. Trid. sess. 25. c. 7. de ref. cum quadam tamen modificatione toleratur, vt nimirum hoc fiat propter Ecclesie necessitatem vel utilitatem per Sedem Apost. examinandam & approbandam. id. Conc. lo. cit. Causae autem numerantur plures. Vt propter senectutem Episcopi. c. vn. de Cler. agr. in. 6. Archid. Gemin. 16. vel si laboret morbo aliquo incurabili propter quem officium suum exercere non posset. c. de

receptoribus. c. ex parte extr. eo. tit. de Cler. agr. Abb. ib. Nau. eo. tit. consil. 1. Card. Paris. conf. 49. nu. 30. Rebuff. in prax. de reprob. benef. impetr. nu. 59. Item si Episcopus sit destitutus vsu rationis & demens, dandus est illi coadiutor. cit. c. vn. de Cler. agr. in. 6. DD. ib. propterea enim nō potest priuari Ecclesia sua, cum Clerici non debeant inhumaniter tractari, ne alij dererentur à statu Clericali. 1. de. cler. agr. Abb. ib. nu. 3. nec debet addi afflictio afflictio. c. cum percussio. 7. q. lo. cit. Datur praeterea coadiutor illi qui est suspectus de dilapidatione bonorum Ecclesiae suae. Abb. in. c. venerabili. de off. deleg. nu. 4. & in. c. licet. Heli. nu. 8. de fin. Episcopo etiam in captiuitate existenti dari debet coadiutor vel Vicarius, qui administret captiuitate durante. c. si Episcopus. de suppl. negl. pral. in. 6. Rebuff. lo. cit. nu. 60. Ad extremum dari posset coadiutor inhabili & qui non posset satisfacere muneri sibi iniuncto. DD. in. cit. c. vn. de Cler. agr. in. 6. Card. conf. 70. prout etiam de illiteratis Parochis ordinauit Conc. Trid. sess. 21. c. 6. de ref. vt nimirum detur illis coadiutor.

Datur autem Coadiutor quandoque ad tempus quandoq; in perpetuū siue cū futura successione. Card. Alex. in. c. pastoralis. nu. 2. 7. q. 1. sed cū futura successione non potest dari coadiutor, nisi per Papā. Abb. in. c. venerabili. nu. 4. de off. deleg. & in. c. consultationibus. nu. 5. de Cler. agr. Et quidem non solum ad Episcopatus, sed etiam ad quauis alia beneficia inferiora, coadiutor cum futura successione nō datur nisi à Papa. Conc. Trid. sess. 25. c. 7. de ref. cit.

Cum autē datur alicui Episcopo coadiutor, datur illi coadiutori aliquis Episcopatus in partibus infidelium, id est nullatenensis, cum onere vt adiuuet N. vt est stylus vulgaris Rom. Curiae, de quo

26.

27.

quo

quo testatur Paris. de resig. lib. 7. q. 20. nu. 17. Potestas vero istius Coadiutoris pendet ex forma litterarum expeditarum super coadiutoria, ita ut non pateat latius nisi in quantum fuerit expressum. Imol. Ivan. Andr. in. cit. c. vn. de Cler. agr. in. 6. Card. Alex. in. c. scripsit. 7. q. 1. cit. Nau. conf. 2. & 3. de Cler. agr. Thom. Campag. in suo tract. de coad. Epis. Pauin. de visit. p. 1. q. 2. nu. 32. Bellenc. de charit. subsid. q. 8. Vel esset inspicienda causa ob quam datur coadiutor, ita ut ipsius potestas extendatur ad exercitium illius causæ ob quam datur. Ut si datur suspecto de dilapidatione bonorum Ecclesiæ, officium ipsius versabitur circa curam temporalium. Anchar. in. cit. c. vn. de Cler. agr. in. 6. nu. 9. Si autem datur seni vel infirmo infirmitate quæ impedit administrationem spiritualium tantum, habebit administrationem spiritualium cum scitu coadiuti. Gem. in. cit. c. vn. nu. 4. Oldrad. conf. 44. nu. 4. Pauin. vbi sup. ad temporalia autem non extendetur huiusmodi coadiutoris potestas, sed coadiutus percipiet omnes redditus assignata coadiutori congrua portione. Abb. in. c. de rectoribus. a. nu. 5. de Cler. agr. vbi dicit hoc casu si non sufficerent redditus, Ecclesiæ pro utroque, præferendum esse prælatum coadiutum ut de redditibus Ecclesiæ sustentetur. Coadiutorem autem industria sua debere querere sibi victum, & sibi imputet quod tam tenue susceperit beneficiū. Idem Abb. in. c. suam nobis. nu. 10. de sim. Quando verò daretur coadiutor ob infirmitatē quæ impediret administrationem & in spiritualibus & in temporalibus, ut si daretur dementi, furioso, & similia, iam talis coadiutor haberet plenam potestatem tã in spiritualibus quam in temporalibus: teneretur tamen infirmo subministrare omnia necessaria, c. quatinus. 7. q. 1. cis.

Abb. in. c. de rectoribus cit. & posset talis coadiutor conferre beneficia, instituere, destituere. Card. Alex. lo. sup. cit. Gemin. Anchar. in. c. vn. cit. in. 6. Resignationes quoq; beneficiorū recipere potest. DD. loc. cit. esseq; hanc communē opinionē testatur Paris. de resig. lo. sup. cit. Et de facultatibus coadiutoris Episcopi plura videri possunt apud Tho. Campag. in suo tract. de coad. Epis. sup. cit. nobis sufficiat retulisse vitra hæc circa potestatem coadiutoris, decretū S. Cong. Rituum, relatum apud Quarant. verb. Archiepiscopi auctoritas. ut sequitur.

De Iouis 31. Ian. 1591. Congregatio illustris. DD. Card. super sacris Ritibus ad dubia nomine illustris. DD. Card. Paleotti & Veronen. proposita, sic respondendum censuit.

Ad Primum dubium censuit: Coadiutori cum futura successione, nō licere ingredi ciuitatem Pontificaliter, quia licet sit Coadiutor cum futura successione, ex quo tamen non habet ius in re, sed ad rē, non debet recognosci tanquā superior & caput, sed uti Coadiutor, & eo magis quia contingere potest ut non succedat in Episcopatu, sed prior moriatur.

Ad Secundum: Respondit ipsum non debere uti cruce in diuinis, nec in functionibus Pontificijs, nec dum incedit per urbem, cum crux sit signum, & ornamentum dignitatis, & iurisdictionis, & Coadiutor utraq; careat.

Ad tertium. Censuit: Coadiutorem Pontificalia in Ecclesia exercentem, absente Archiepiscopo, uti posse cappa, cum ea sit tantum ornamentum dignitatis Episcopalis, presente autem Archiepiscopo uti debet mantelletto, & rochetto, neque lice-

licere vnquam Coadiutori vti mox Zeta & rochetto, etiam absente Archiepiscopo, cum hoc proprium sit eius penes quem est dignitas & iurisdictio.

Ad Quartum: Respondit negatiuè, cū vna sedes non capiat duos.

Ad Quintum: Censuit, Canonicos esse compellendos vt Coadiutori Episcopo solemniter celebrati & pontificalia exercenti semper assistant, alioquin indecorū videretur, si Episcopus sine Canonicorum assistentia celebraret, nec non videretur esse contra decretum Conc. Trid. quod extensiuè huic etiam casui accommodari potest.

Quoad circulos respondit, Canonicos non debere accedere ad circulos, cum ipsi circuli denotent membrorum vnionem ad ipsum caput, & ex superius deductis constat Coadiutorē non debere esse caput.

Quo vero ad confessionem faciendam cum celebrante solemniter, respondit decere, vt Coadiutor Episcopus confessionē faciat cum Sacerdote Canonico celebrante, & vt itaē quoq; benedicat in fine Missæ, ne populus presens Diuini, benedictione Episcopi defraudetur, & iam est vsu receptum, vt Episcopus benedicturus in fine Missæ faciat etiam confessionem cum celebrante.

Ad Sextum: Censuit, licere Coadiutori de licentia tamen Archiepiscopi benedicere populo, dum per ciuitatem incedit.

Ad Septimum: Respondit, maxime decere vt Canonici prodeant obuiam Coadiutori Episcopo ad Ecclesiam Pontificaliter accedenti ad ostiū Ecclesiæ, eūq; discedentem ad idem ostium deducere, imò esset valde commendandum, si non-

nulli Canonici officij, & vrbانيتatis gratia ad ipsius Coadiutoris ades accederet.

Ad Octauum: Respondit, Coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & sic eas Archiepiscopi nomine, si quas Archiepiscopi.

Ad Vltimum: illud quoq; commodè hic referri potest, omnes istos qui promotionem, confirmationem, vel pallium à sede Apostolica recipiunt teneri visitare limina Apostolorum cap. iuxta 93. dist. imò hoc iurant, vt in forma iuramenti Episcoporum cap. ego de iureiur. circa quam visitationem liminum, emanauit quoque constitutio Six. V. cuius verba sequuntur.

SIXTVS EPISCOPVS seruus seruatorum Dei, ad per- petuam rei memoriam.

Romanus Pontifex Beatissimi Petri Apostolorum Principis successor in altissima militantis Ecclesiæ specula Diuina dispositione collocatus, & credito sibi Apostolica seruituris officio omnium Ecclesiarum sollicitudinem habere totiusq; Dominici gregis, qui vnus Sanctæ Catholice & Apostolicæ Ecclesiæ per vniuersum orbem terrarum diffusa, sacro otuli concluditur, curam gerere tenetur. Huius vero tam grauis & ingentis oneris Angelicis planè humeris formidadi, magnitudinem, vt facilius fere possit, venerabiles fratres suos Catholicos Episcopos in partem sue sollicitudinis aduocauit, qui tanquam seniores in populo Dei, pleni sapientia spiritu in sua quisque Pastoralis vigilantia excubantes, illius supremi in terris pastoris immēsos labores subleuarent, in quo vno Deo auctore ple-

C nita-

nitudo residet potestatis. Nimirum ut Episcoporum opera & adiumento ubiq; locorum greges sibi commisi vultum agnosceret, & spiritualium ouium morbos intelligeret, curatione s; adhiberet, atq; ex sui muneris officio perditam requireret, abiecta reduceret, contracta alligaret, infirma consolidaret, pingua & fortia custodiret, denique assiduis pastorum vocibus admonitus de toto Ecclesiarum singularum statu certior redderetur, ne quicquam omnino illum lateret earum rerum quas ad Dei gloriam augendam, ad Christianam Religionem propagandam, ad animarum salutem procurandam, necessario eundem scire atque intelligere oportet, ut omnibus cognitis & examinatis, pro ea, qua sibi à Christo Domino tributa est, summa potestate, alia in vinea Domini Sabaoth euellat, alia plantet, alia edificet, alia destruat, quæ admodum ex rerum & temporum condicione salubrius in Domino viderit expedit. Ob quas sane causas, iure optimo & Spiritus sancti instinctu à sanctissimis Pontificibus Prædecess. nostris iam antiquissimis temporibus institutum est, & per multas ætates magno Ecclesie Dei commodo obseruatum, ut singuli Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & Patriarchæ certis præscriptis temporibus, per se ipsos, vel per certum eorum nuncium omni occasione seposita, Beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli, qui hæc almam Urbem suo sanguine consecrarunt, limina, tanquam fidei petram & totius Sacerdotalis vnitatis fontem, iureiurando se visitaturos pollicerentur, atq; ita S. R. E. matris sue complexu recreati, & paterno Summi Pontificis colloquio roborati,

ad Ecclesias suas regendas alacriores & instructiores redirent. Ceterum hæc tam salutaris atq; necessaria constitutio partim hominum negligentia, partim humani generis hostis astutia, varijs etiam insurgētibus temporum calamitatibus valde refriguit, alijs alia atque alia impedimenta prætexentibus, in graue animarum suarum periculum, & quibus præ sunt Ecclesiarum detrimentum. Nec vero dubitandum est, quod sine maximo animi mœore commemorare non possumus, perniciosissimas hæreses, quibus multo iam annis, hominum peccatis ita promerentibus Ecclesia vexatur, & Christi Domini vestis dilaceratur, ex eiusmodi saluberrima visitationis intermissione partim ortas esse, partim latenti progressionem magnum incrementum accepisse. Nam si celeriter in ipso nascentis mali initio ab ipsis Episcopis pro rei grauitate ad Roman. Pont. relatum esset, sanè illius prouidentia, & auctoritate statim venenata stirpes ex agro Domini euulsæ essent, & diabolici ignis scintilla subito oppressa atque restincta, in tot flammis & luctuosa incendia non erupissent. Hæc atque alia grauisissima incommoda, cum primum ad summi Apostolatus apicem, meritum licet imparibus, Deo ita volente, vocati sumus, attentius considerantes, non solum ex intimis animi sensibus indoluitimus, sed statim de adhibendo remedio diuina gratia adiutrice cogitare cœpimus. Urget enim nos Dei timor & acres animo nostro stimulos dies noctesq; subijcit, quemadmodum in tremendo illius iudicio administrationis nostræ rationem reddamus. Nam si huic tãto malo quod magis quotidie ingrauescit, nõ occurramus,

non possumus nobis ipsis non valde timere, cum crebro in mentem veniant, & quasi aures nostras personent sacra illa voces comminationis, & terroris plena: Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel, & sanguinem eius de manibus tuis requiram. Et quod Petro à Domino dictum est: Confirma fratres tuos. Et illud Apostoli Pauli, quod tanto magis ad nos pertinet, quanto maiorem præter ceteros Pastoralis officij curam sortiti sumus: Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Quocirca eorundem prædecessorum nostrorum vestigijs inherentes simulq; modum & temporum spatia Ecclesiarum earundem Præsulibus pro cuiusq; interuallo locorum distantia moderantes:

Hac perpetua constitutione sancimus, decernimus & mandamus, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepisc. Episc. per vniuersum orbem terrarum constitui à nobis deinceps ordinandi, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus consecrationis suscipiant, seu eis pallium de B. Petri corpore sumptum tradatur, aut si ad aliam Ecclesiã transferantur, antequam illius regimini & administrationi se immisceant, siquidem presentes in curia fuerint in manib. S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris, si vero absentes, in manib. Antistitis qui ad impediendũ munus prædictũ, aut ad tradendum pallium huiusmodi à sede Apostolica delegabitur, iurent iuxta formam in libro Cancellaria Apostolica, Quinterno appellato, nuper descriptam, se Beatissimorum Apostolorum Petri &

Pauli limina, statutis in hac nostra constitutione temporibus personaliter ac per se ipsos visitaturos, ac nobis & successoribus nostris pro tempore existentibus Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum Pastoralis officio, deq; rebus omnibus, ad ipsarum quibus præsent Ecclesiarum statum, ac clerici & populi disciplinam, animarum denique quæ illorum fidei credita sunt salutem, quouis modo pertinentibus, & vicissim mandata Apostolica humiliter recepturos, & quam diligentissime exequenturos. Quod si legitimo impedimento detenti fuerint, iurent se prædicta omnia adimpleturos, per certum nuncium ad illa speciale mandatum habentem de gremio suorum capitulorum, aut alium in dignitate Ecclesiastica constitutum, seu alias personatũ habentem, aut si huiusmodi hominem Ecclesiastica dignitate, & personatu præditum non habeant, per Diocesanicum Sacerdotem, & si Clero careant omnino, per alium aliquem Presbyterum secularem vel vulgarem spectata probitatis, & religionis, de supra dictis omnibus plene instructum; de huiusmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes ad dictum primum Diaconum Cardinalem per supra dictum Nuncium transmittendas, quin etiam Principes temporales, si quid pro eorũ pietate & erga hanc Apostolicam sedem obseruantia. Rom. Pont. voluerint significare, eosdem Episcopos siue alios, qui ab eis mittentur, fidos habebunt nuncios ac relatores, quorum opera ab eadem sede pro illorum Dominij, Ditionibus, & rebus firmandis, ac stabiliendis, & cum Dei & sancta Religionis causa, sine qua tuto

consistere haud possunt, coniungendis, opportuna sincere & charitatis officia, cōsilia atq; subsidia, expectare certo poterunt. Ad hoc autem debitum visitationis officium commodè explendum, supradicti omnes Patriarcha, Primates, Archiepiscopi & Episcopi, Itali videlicet, vel ex Italicis Insulis, vnde in Italiam cōmodius trajici potest, veluti Siculi, Sardi, Corsi, & alij, adiacentium Prouinciarū Italiae, ac etiā Dalmatia & Gracarū quae è regione ipsis Italia & Sicilia oris sunt, tertio anno, Germani vero, Galli, Hispani, Belgae, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scotti, Iberni, & ceteri omnes qui in Europa sunt citra Mare Germanicum & Balticum, ac omnium Insularum Maris Mediterranei, quarto anno: & qui intra Europae fines sunt his Prouincijs remotiores, ac etiam Africani littoribus nostris aduersi, ac Insularum Maris Oceani Septemtrionalis, & Occidentalis, Europa, & Africa, citra continentem noui orbis, tã qui nunc sunt, quam qui ad Catholicam fidem per misericordiam Dei aliquo aëdo redierint, quinto anno; Asiatici vero, & qui extra Asiam, & in alijs nouis terris Orientalibus, Meridionalibus, Occidentalibus, & Septemtrionalibus, tam in Insulis quam in continentibus, & denique in quibuslibet mundi partibus, decimo anno iter suscipiant, & Deo concedente perficiant: idemq; institutum tertio quoque, quarto, quinto, & decimo anno repetant & obseruent. Hac autem annorum spatia à tempore suscepti muneris, consecrationis, vel pallij traditionis, aut translationis, vt praefertur, incipiant. Quae ne longius differantur, volumus, quod tempus quaecū-

que ex cursum alicui ex supradictis Praesulibus, qui siue morte praeventus, siue alia quacunque de causa ob non finitum tempus ei praescriptum dicta limina non visitauerit, ita illius successoribus effluxisse & excurrisse intelligatur, vt termino ipso iuxta praedecessoris sui iurandum completo, debitam tunc visitationem quamprimum conficere teneatur. Hi vero ex supradictis Antistitibus, qui haecenus ab hac sancta sede ordinati sunt, aut dictum pallium ab eo susceperunt, aut ad aliam Ecclesiam translati sunt, prout cuiq; distantia locorum & temporum interualla praescripta sunt, ad supra dicta omnia obseruanda à die publicationis praesentis constitutionis omnino teneantur. Iubemus igitur in virtute sanctae obedientiae supradictis omnibus Antistitibus praesentibus & futuris, vt visitationem praedictam sibi suisq; Ecclesijs adeo vtilem ac necessariam iuxta praescriptam formulam omnino conficiant. Si vero, quod absit, non eg erint, eos ab ingressu Ecclesiae ac etiam ab administratione tã spiritualium, quam temporalium, nec non à perceptione fructuum suarum Ecclesiarum, à capitulis eorū, omni exceptione, & mora cessante interim libere exigendorum, & in opus fabricae seu ornamentorum Ecclesiae eruptionem, prout maior exegerit necessitas insummendorum, ipso facto tam diu suspensos esse volumus, donec à contumacia resipiscentes, relaxationem suspensionis huiusmodi à sede praedicta meruerint obtinere. Non obstantibus, &c. Dat. Romae, Ann. Incarnatio, Dom. 1585. 13. Kalend. Ianuarij.

PRAXIS